

ŁÓDZKIE CENTRUM DOSKONALENIA NAUCZYCIELI I KSZTAŁCENIA PRAKTYCZNEGO

90-142 Łódź, ul. Kopcińskiego 29

sekretariat ds. doskonalenia tel./fax (042) 678 10 85
dyrektor tel. (042) 678 33 78, fax (042) 678 07 98

e-mail: wcdnikp@wckp.lodz.pl
www.wckp.lodz.pl

Łódź, styczeń 2013 roku

REKOMENDACJE KONFERENCJI

„Monitorowanie rynku pracy dla potrzeb organizacji współpracy szkół z pracodawcami w województwie łódzkim”

3 grudnia 2012 roku w Dużej Sali Obrad Rady Miejskiej w Łodzi odbyła się konferencja *Monitorowanie rynku pracy dla potrzeb organizacji współpracy szkół z pracodawcami w województwie łódzkim*. Organizatorem spotkania było **Obserwatorium Rynku Pracy dla Edukacji w ŁCDNiKP**. Współorganizatorami konferencji były Instytucje Partnerskie Obserwatorium działające w obszarze gospodarki, rynku pracy i edukacji, tj.: **Urząd Statystyczny w Łodzi, Izba Rzemieślnicza w Łodzi, Instytut Badań nad Przedsiębiorczością i Rozwojem Ekonomicznym EEDRI w Łodzi, Agencja Analiz Statystyczno-Ekonomicznych An-Stat oraz Zespół Szkół Ekonomiczno-Turystyczno-Hotelarskich w Łodzi, Fundacja Rozwoju Przedsiębiorczości i Wojewódzki Urząd Pracy w Łodzi**. Dodatkowo wsparcie w organizacji konferencji udzieliła **Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji** – Program Leonardo da Vinci.

Patronat honorowy nad konferencją objęli:

- Wojewoda Łódzki Pani Jolanta Chełmińska,
- Marszałek Województwa Łódzkiego Pan Witold Stępień,
- Prezydent Miasta Łodzi Pani Hanna Zdanowska,
- Łódzki Kurator Oświaty Pan dr Jan Kamiński.

Patronat medialny nad konferencją sprawowali: *TVP Łódź, Gazeta Wyborcza, Miesięcznik Kierowniczej Kadry Oświatowej „Dyrektor Szkoły”, Tygodnik Społeczno-Oświatowy „Głos Nauczycielski”, a także „W Centrum”* – czasopismo ŁCDNiKP.

Główna tematyka konferencji dotyczyła:

- prezentacji wyników najnowszych badań i analiz dotyczących współpracy szkół z pracodawcami w Łodzi i w województwie łódzkim,
- dostarczenia przesłanek do projektowania zmian w zakresie współpracy na linii: SZKOŁA ↔ PRACODAWCY,
- prezentacji przykładów dobrych praktyk w odniesieniu do współpracy firm ze szkołami i instytucjami systemu oświaty.

Wśród uczestników konferencji (około 150 osób) znaleźli się między innymi przedstawiciele samorządów (np. Urzędu Miasta Łodzi, Wydziału Edukacji UMŁ, Kuratorium Oświaty w Łodzi), instytucji systemu oświaty (dyrektorzy i nauczyciele wszystkich typów szkół), reprezentanci instytucji rynku pracy (np. Wojewódzkiego Urzędu Pracy i powiatowych urzędów pracy, Ochotniczych Hufców Pracy), przedstawiciele pracodawców (w tym, rzemieślników) z Łodzi i terenu województwa łódzkiego, doradcy zawodowi, a także inne osoby i instytucje zainteresowane problematyką rynku pracy i edukacją.

Konferencja obejmowała dwie sesje. Podczas pierwszej omówiono następujące zagadnienia:

1. Oczekiwania łódzkich szkół ponadgimnazjalnych wobec pracodawców z regionu (*dr Jakub Stempień, Specjalista ds. badań i analiz w Obserwatorium Rynku Pracy dla Edukacji w ŁCDNiKP*)
2. Współpraca pracodawców ze szkołami i innymi instytucjami systemu oświaty w opinii pracodawców województwa łódzkiego (*dr Elżbieta Ciepucha - Kierownik Obserwatorium Rynku Pracy dla Edukacji w ŁCDNiKP*)
3. Rekomendacje dotyczące współpracy na linii: SZKOŁA ↔ PRACODAWCY (*Kazimierz Kubiak, Sieć Partnerstwa przy Obserwatorium w ŁCDNiKP*)
4. Skrojona na miarę potrzeb współpraca między szkołami zawodowymi a przedsiębiorstwami sektora włókienniczo - odzieżowego (*dr Dariusz Śledź i Iwona Gruczyńska, Prezes Agencji Analiz Statystyczno-Ekonomicznych AN-STAT w Łodzi*)
5. Współpraca szkół z pracodawcami na rynku międzynarodowym z doświadczeń Fundacji Rozwoju Przedsiębiorczości w Projekcie QPlacements.Net (*Małgorzata Bujacz, Główny Specjalista FRP w Łodzi*)

6. Współpraca organizacji przedsiębiorców ze szkołami zawodowymi. Doświadczenia polskie i krajów Unii Europejskiej (*Kazimierz Kubiak, pracownik naukowo-badawczy w Instytucie Badań nad Przedsiębiorczością i Rozwojem Ekonomicznym EEDRI w Łodzi*).

Podczas drugiej sesji omówiono następujące zagadnienia:

1. Program Leonardo da Vinci – możliwości dla edukacji zawodowej (*Małgorzata Dybała, Koordynator Zespołu Projektu Partnerskiego Programu Leonardo da Vinci*)
2. Doradztwo zawodowe łącznikiem pomiędzy szkołami a pracodawcami (*Małgorzata Sienna, Kierownik Ośrodka Doradztwa Zawodowego w ŁCDNiKP*)
3. Przykłady dobrych praktyk dotyczące współpracy łódzkich szkół z pracodawcami:
  - Zespół Szkół Ekonomiczno-Turystyczno-Hotelarskich w Łodzi (*Dyrektor Kamila Niewiadomska*), Andel's Hotel Łódź (*Dyrektor Anna Olszyńska*), Hotel Focus Łódź (*Dyrektor Agnieszka Graczyk*), Regionalna Organizacja Turystyczna Województwa Łódzkiego (*Dyrektor Zbigniew Frączyk*),
  - Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych nr 9 w Łodzi (*Dyrektor Henryka Michalska*), Engorem Sp. z o.o. (*Prezes Ryszard Mirys*), Dalkia Łódź S.A. (*Dyrektor Dariusz Zawisza*),
  - Zespół Szkół Techniczno-Informatycznych w Łodzi (*Dyrektor Józef Kolat*), Gillette Poland S.A. (*Pani Katarzyna Wójcik*).
4. Przykłady dobrych praktyk w edukacji rzemieślniczej. Prezentacja Inicjatywy Europass (*Adam Paprocki - Dyrektor Izby Rzemieślniczej w Łodzi*).

Jednym z ważniejszych punktów konferencji była **dyskusja**, w trakcie której jej uczestnicy mogli odnieść się do poszczególnych wystąpień, jak również mogli podzielić się własnymi przemyśleniami i doświadczeniami w odniesieniu do tematyki będącej przedmiotem tej konferencji. To właśnie zaprezentowane podczas obydwu sesji wyniki badań oraz przykłady dobrych praktyk w odniesieniu do współpracy firm ze szkołami i instytucjami systemu oświaty (zarówno w kontekście doświadczeń lokalnych, ogólnopolskich, jak również wybranych krajów Europy) stanowiły podstawę do zorganizowanej dyskusji, której moderatorem był: **Janusz Moos** - *Dyrektor Łódzkiego Centrum Doskonalenia Nauczycieli i Kształcenia Praktycznego*.

W trakcie konferencji i w toku dyskusji, która zakończyła spotkanie, uczestnicy wypracowali pakiet rekomendacji. Naszym zdaniem mogą one stać się dobrym narzędziem projektowania koniecznych zmian w obszarze edukacji regionalnej.

Konferencja rekomenduje doskonalenie dotychczasowych rozwiązań w zakresie organizacji współpracy szkół z pracodawcami w województwie łódzkim i nowe rozwiązania, a w szczególności potrzebę:

1. PRZYGOTOWANIA OPISÓW DOBRYCH PRAKTYK OBRAZUJĄCYCH WZORCOWE ROZWIĄZANIA W ZAKRESIE WSPÓŁPRACY NA LINII SZKOŁA ↔ PRACODAWCY (MOŻE TO BYĆ POMOCNE NARZĘDZIE W ROZWIĄZYWANIU PROBLEMÓW EDUKACYJNYCH W TYM OBSZARZE)

Szkoły powinny dokumentować i upowszechniać takie własne działania, które ukierunkowane są na przygotowanie uczącego się do osiągnięcia kwalifikacji zawodowych zarówno tu i teraz jak i w trybie odroczonym. Opisy dobrych praktyk mogą stać się doskonałą bazą do uczenia się rozwiązywania różnych problemów edukacyjnych. Na podstawie zgromadzonych dobrych praktyk będzie można wypracowywać mechanizmy i standardy współpracy między szkołami a przedsiębiorcami.

2. WYTWORZENIA MECHANIZMÓW MOTYWUJĄCYCH PRACODAWCÓW DO UDZIAŁU W PROCESACH EDUKACYJNYCH W SZKOŁACH

Należy tworzyć w Polsce, wykorzystując przy tym doświadczenia innych krajów Unii Europejskiej, możliwości i ramy prawne dla funkcjonowania samorządu gospodarczego. Pozwoli to na efektywne włączanie pracodawców do systemu edukacji (zwłaszcza zawodowej). Powinno się wprowadzić takie zmiany prawne, które wspierałyby pracodawców chcących czynnie uczestniczyć w procesach edukacyjnych i współpracy ze szkołami. Zmiany te powinny między innymi zachęcać pracodawców do:

- udziału w tworzeniu programów kształcenia zawodowego,
- przyjmowania uczniów do zakładów pracy w celu odbycia przez nich praktyk zawodowych,
- umożliwiania nauczycielom zawodu doskonalenia przez nich umiejętności praktycznych w realiach działającego przedsiębiorstwa,
- stwarzania perspektywy zatrudnienia najlepszych absolwentów w danej firmie.

Koniecznym wydaje się także podnoszenie samej świadomości pracodawców co do ich roli w podnoszeniu jakości procesu kształcenia zawodowego. Pracodawcy muszą mieć świadomość, że ich sukces i sukces ich firmy w dużej mierze zależy od jakości kadry, którą będą dysponować (często postrzegają oni nadal współpracę ze szkołami

w kategoriach kosztów a nie inwestycji). W związku z powyższym należy promować wśród pracodawców wskazane wyżej rozwiązania służące doskonaleniu nauczycieli i wspierające samych uczniów.

3. BUDOWANIA SPRZĘŻEŃ ZWROTNYCH W UKŁADZIE SZKOŁA ↔ RYNEK PRACY (PRACODAWCY)

Każda szkoła powinna zaplanować system kształcenia zawodowego, skupiający się nie tyle na spektakularnych działaniach doraźnych, ale przede wszystkim na strategii współpracy z pracodawcami. Powinny powstawać umowy między szkołami a przedsiębiorstwami określające szczegółowo zasady współpracy, praktyk uczniowskich czy też doskonalenia kadry pedagogicznej.

Należy dążyć do wdrażania koncepcji polskiej ramy kwalifikacji zawodowych do praktyki edukacyjnej tak by zrównoważyć tryby uczenia się (formalny, pozaformalny i nieformalny) oraz aby osiągnięcie kwalifikacji i ich identyfikowanie na ośmiu poziomach kwalifikacji było potwierdzeniem, iż dana osoba osiągnęła efekty uczenia się zgodnie z określonymi standardami. Takie podejście do kształcenia zawodowego daje przyszłym pracownikom możliwości łatwego dostosowywania się do potrzeb rynku pracy. Jednym z narzędzi wspierających ten cel powinny stać się kwalifikacyjne kursy zawodowe, pozwalające na elastyczne reagowanie na stale zmieniające się potrzeby rynku pracy.

4. PRZEORIENTOWANIA SPOSOBU DEFINIOWANIA SZKOŁY I JEJ ZADAŃ. (KAŻDA SZKOŁA POWINNA UCZESTNICZYĆ W PROCESIE EDUKACJI ZAWODOWEJ)

Wszystkie szkoły powinny uczestniczyć w procesie edukacji zawodowej. Zarówno szkoły zawodowe, których kształcenie jest ukierunkowane na osiągnięcie przez uczącego się kwalifikacji zawodowych tu i teraz, jak i gimnazja, licea ogólnokształcące, a nawet szkoły podstawowe, które powinny przygotowywać uczącego się do osiągnięcia kwalifikacji zawodowych w przyszłości. Należy starać się, aby również licea ogólnokształcące, gimnazja i szkoły podstawowe rozumiały (jak również wprowadzały do systemu edukacji) praktyczny wymiar orientacji poradnictwa zawodowego.

5. ZWIĘKSZENIA NACISKU NA PROMOWANIE KSZTAŁCENIA ZAWODOWEGO

Większy nacisk należy położyć na promocję kształcenia zawodowego zrywając z dotychczasowym nieco lekceważącym stosunkiem do szkół ponadgimnazjalnych (przede wszystkim zawodowych) i samych kwalifikacji zawodowych. Szczególnie mocno powinien być promowany i popularyzowany udział pracodawców w kreowaniu systemu szkolnego, jako *dobra praktyka*. Ponadto powinno się utworzyć system wsparcia i promocji wybitnych uczniów szkół zawodowych, dający, oprócz korzyści w postaci różnego rodzaju nagród i wyróżnień, perspektywy zatrudnienia najlepszych absolwentów.

6. PROWADZENIA DZIAŁAŃ ZWIĄZANYCH Z MONITOROWANIEM RYNKU PRACY DLA EDUKACJI

Biorąc pod uwagę fakt ciągłych problemów ze wzajemnym dostosowaniem systemu edukacji i rynku pracy, należy prowadzić ustawiczne działania nakierowane na rozpoznawanie potrzeb rynku pracy i procesów zachodzących w gospodarce (zarówno w ujęciu regionalnym, ogólnokrajowym, jak i globalnym). Monitoring rynku pracy obejmujący badania pracodawców, badania i analizę procesów mających miejsce na rynku pracy, analizę procesów gospodarczych oraz badania absolwentów to jedno z podstawowych narzędzi rzeczywistego dostosowywania systemu edukacji do potrzeb rynku pracy i gospodarki.

7. ZACHĘCANIA DYREKTORÓW SZKÓŁ, NAUCZYCIELI ORAZ INNYCH OSÓB ZWIĄZANYCH Z SYSTEMEM EDUKACJI (W TYM PROGRAMISTÓW KSZTAŁCENIA) DO UWAŻNEGO I USTAWICZENEGO ŚLEDZENIA PROCESÓW ZACHODZĄCYCH W GOSPODARCE I NA RYNKU PRACY

Daje się zaobserwować brak zainteresowania niektórych dyrektorów szkół i nauczycieli problematyką dotyczącą potrzeb lokalnego i regionalnego rynku pracy. Swoiste oderwanie części osób odpowiedzialnych za kreowanie procesów edukacyjnych od realiów rynku pracy sprawia, że oferta edukacyjna nie w pełni odpowiada na rzeczywiste potrzeby rynku pracy. W związku z powyższym wartościowym wydaje się być organizowanie konferencji i seminariów prezentujących wyniki najnowszych badań i analiz dotyczących gospodarki i rynku pracy.

8. WYTWORZENIA MECHANIZMÓW MOTYWUJĄCYCH ORAZ ZACHĘCAJĄCYCH NAUCZYCIELI ZAWODU DO DOSKONALENIA SWOICH UMIEJĘTNOŚCI KIERUNKOWYCH

Jednym z ważniejszych elementów służących doskonaleniu systemu szkolnictwa (w szczególności zawodowego) jest podnoszenie jakości kadry dydaktycznej poprzez ustawiczne kształcenie się nauczycieli w zakresie problematyki nauczanej w szkołach ponadgimnazjalnych. W związku z powyższym należy wypracować mechanizmy pozwalające na współpracę nauczycieli z pracodawcami, polegającą na doskonaleniu umiejętności i kwalifikacji nauczycieli w przedsiębiorstwach wyposażonych w najnowsze technologie, najnowszy sprzęt i urządzenia produkcyjne.

9. TWORZENIA SYSTEMU WSPRACIA FINANSOWEGO DLA NAUCZYCIELI CHCĄCYCH PODNOSIĆ SWOJE KWALIFIKACJE ZAWODOWE

Niższe zainteresowanie nauczycieli zawodu doskonaleniem swoich kwalifikacji i umiejętności w zakresie najnowszych technik i technologii związane jest często z barierami dostępu do nowoczesnych urządzeń oraz z barierami finansowymi. W związku z tym, pożądanym wydaje się opracowanie i wdrożenie przez władze samorządowe systemu wsparcia organizacyjnego i finansowego dla nauczycieli chcących doskonalić swój warsztat zawodowy. Systemem dofinansowania objęte mogłyby być zarówno różnego rodzaju kursy i szkolenia (w tym szkolenia realizowane w zakładach pracy) jak i wizyty studyjne w szkołach i zakładach pracy w innych krajach europejskich.

10. ZINTENSYFIKOWANIA WSPÓLPRACY LOKALNYCH PRACODAWCÓW ZE SZKOŁAMI WSZYSTKICH TYPÓW, W TYM TAKŻE LICEAMI OGÓLNOKSZTAŁCĄCYMI

Wydaje się, że obecnie licea ogólnokształcące nie są zainteresowane współpracą z pracodawcami (bądź realizują taką współpracę zaledwie w minimalnym zakresie). Należy uwrażliwiać dyrektorów liceów na znaczenie takiej współpracy z punktu widzenia uczniów i zachęcać ich do jej podejmowania. Koniecznym jest bowiem, aby uczniowie szkół wszystkich typów mieli szansę możliwie pełnego zetknięcia się z rynkiem pracy już na etapie projektowania własnej ścieżki kariery zawodowej.

11. PROMOWANIA IDEI I ZNACZENIA DORADZTWA ZAWODOWEGO

Jednym z widocznych problemów systemu edukacyjnego na poziomie szkoły jest wciąż słabo zaszczepiona idea doradztwa zawodowego. Zarówno nauczyciele, jak i uczniowie oraz ich rodzice często nie dostrzegają znaczenia doradztwa zawodowego w przemyślanym i planowym organizowaniu kształcenia uczniów tak by odpowiadało ono ich umiejętnościom oraz potrzebom rynku pracy (zwłaszcza lokalnym i regionalnym pracodawcom). Nauczyciele i wychowawcy powinni zachęcać swoich uczniów do uczestnictwa w zajęciach grupowych i konsultacjach indywidualnych z doradcami zawodowymi oraz specjalistami z zakresu monitorowania rynku pracy. Lepsza wiedza uczących się o problemach, na które mogą napotkać na rynku pracy, a także o aktualnych tendencjach i spodziewanych w przyszłości skutkach tych procesów może wspomóc w efektywniejszym wyborze przyszłego zawodu.

12. DBANIA W WIĘKSZYM NIŻ DOTYCHCZAS STOPNIU O WYPOSAŻENIE SZKÓŁ W NAJNOWOCZEŚNIEJSZY SPRZĘT (PRACOWNIE KSZTAŁCENIA ZAWODOWEGO), W CELU PODNIESIENIA EFEKTYWNOŚCI KSZTAŁCENIA

Nie można zapominać o tym, że efektywne kształcenie wymaga ciągłej modernizacji bazy techno-dydaktycznej. Szkoły muszą być wyposażone w nowoczesne pracownie i stanowiska pracy odwzorowujące rzeczywiste warunki pracy w przemyśle. Nawet bowiem w sytuacji, gdy szkoła w sposób wzorcowy współpracuje z pracodawcami, zapewniając uczącym się wsparcie w postaci zajęć realizowanych w zakładach pracy, to sama nie może dysponować przestarzałym parkiem maszynowym i urządzeniami dydaktycznymi. W związku z powyższym konieczne jest ciągłe wsparcie szkół przez organy prowadzące w zakresie unowocześniania bazy techno-dydaktycznej.

Rekomendacje zebrał i opracował:

Zespół Obserwatorium Rynku Pracy dla Edukacji